Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ____________________

   (Name) ____________________

2. (Signature) ____________________

   (Name) ____________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No. ____________________

(In words)

Test Booklet No.

J—2406

PAPER—III

PUNJABI

Time : 2½ hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **26**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answers to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Test Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the question booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the Test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc. is prohibited.**
10. **There is NO negative marking.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुये रिक्त स्थान पर ही लिखिये।

   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी। पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी सील को फाड़ लें। खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं। दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ / प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले ले। इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे। उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें।
8. **केवल नीले / काले बाल प्वाईंट पैन का ही इस्तेमाल करें।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है।**
10. **गलत उत्तर के लिए अंक नहीं काटे जायेंगे।**

PUNJABI

PAPER – III

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ – III

NOTE: **This paper is of two hundred (200) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.**

ਨੋਟ : ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦੋ ਸੌ (200) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਖੰਡ ਹਨ। ਪਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ।

SECTION - I

ਖੰਡ – I

Note : This section contains five (5) questions based on the following paragraph. Each question should be answered in about thirty (30) words and each carries five (5) marks.

(5x5=25 marks)

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪੰਜ (5) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਤੀਹ (30) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੰਜ (5) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

(5x5=25 ਅੰਕ)

ਨਿਬੰਧ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਇੱਛਤ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕਿਸੇ ਵਾਕ ਜਾਂ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਭਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਥੋੜ੍ਹਵੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੋਣਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਕਲਪਨਾ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਲ ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਇਕ ਰੂਪ ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ ਜੋ ਲਘੂ ਆਕਾਰ ਵਾਲੀ ਸੂਖਮ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸੰਕੁਚਿਤ ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਚੋਣ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵੇਰ ਇਕੋ ਅਰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵੇਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਰਥ। ਸਾਡੀ ਬੌਧਿਕਤਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਭੇਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਭਿਖ, ਲਕਸ਼ਣਾ ਤੇ ਵਿਅੰਜਨਾ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ। ਇਸਤੋਂਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਕ ਆਈ.ਏ. ਰਿਚਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਚਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਘੇਰਿਆਂ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1. ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

2. ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

3. ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਨਿਬੰਧ ਰਚਨਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

4. ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

5. ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ-ਅਰਥ ਘੇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਅੰਕਿਤ ਹਨ।

SECTION - II

ਖੰਡ – II

Note : This section contains fifteen (15) questions each to be answered in about thirty (30) words. Each question carries five (5) marks.

(5x15=75 marks)

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਪੰਦਰਾਂ (15) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਜ (5) ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਤੀਹ (30) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ।

(5x15=75 ਅੰਕ)

6. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਵਰ ਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰੋ ?

7. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਹੈ ?

8. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਦੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ ?

9. ਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ?

10. ਬੁੱਲੇਸ਼ਾਹ ਸ਼ਰੀਅਤ ਨੂੰ ਕੀ ਦਰਜਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ?

11. ਬਾਰਾਂ ਮਾਹ ਮਾਝ ਵਿਚ ਕਰਮ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

12. ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੇ ਦੋਹਿਆਂ ਦੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਉਲੀਕੋ।

13. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਜੰਗਨਾਮੇ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

14. ਸੱਸੀ-ਹਾਸ਼ਮ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਹਾ ਦਾ ਕੀ ਸਰੂਪ ਹੈ ?

15. ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ?

16. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ ?

17. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕਾਵਿ ਦੀ ਗੀਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

18. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿਚ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

19. ਡਾ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ।

20. ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿੱਤੀ ਕੀ ਹੈ ?

SECTION - III

ਖੰਡ – III

Note : This section contains five (5) questions of twelve (12) marks each. Each question is to answered in about (200) words.

(12x5=60 marks)

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਪੰਜ (5) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰਾਂ (12) ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ (200) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ।

(12x5=60 ਅੰਕ)

21. ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੈ ? ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਉ।

22. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧਾਰਮਕ ਚਿੰਤਨ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

23. ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵੀਯਨ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਹੈ।? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

24. ਪੰਜਾਬੀ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਲੱਛਣ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

25. ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਦਿਸ਼ਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

SECTION - IV

ਖੰਡ – IV

Note : This section consists of one essay type question of twenty (20) marks on any of the given topics and one question on practical criticism of twenty (20) marks. Both are to be answered in 500 words each.

(20x2=40 marks)

ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਵੀਹ (20) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਨਿਬੰਧਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਵੀਹ (20) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਹਾਰਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦਾ ਉੱਤਰ 500 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ।

(20x2=40 ਅੰਕ)

26. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇਕ** 'ਤੇ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾ ਅਤੇ ਭੇਦਕ ਲੇਛਟੱਟ

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਉੱਪਰ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਕਟ

ਜਾਂ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਜਾਂ

ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਜਨਮਸਾਖੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਨਵੀਨਤਮ ਵਿਧਾ ਪ੍ਰਯੋਗ

(ਅ) ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਦਾ ਵਿਹਾਰਿਕ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ :

ਖੁਰਾਸਾਨ ਖਸਮਾਨਾਂ ਕੀਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਡਰਾਇਆ
ਆਪੈ ਦੋਸੁਨ ਦੇਈ ਕਰਤਾ ਜਮੁ ਕਰ ਮੁਗਲ ਚੜ੍ਹਾਇਆ
ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਈ ਕਰ ਲਾਣੇ ਤੈਂ ਕੀ ਦਰਦ ਨ ਆਇਆ। ੧।
ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਦਾ ਸੋਈ॥
ਜੇ ਸਕਤਾ ਸਕਤੇ ਕਉ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਮਨਿ ਰੋਸੁ ਨਾ ਹੋਈ। ੧।
ਰਹਾਉ। ਸਕਤਾ ਸੀਹੁ ਮਾਰੈ ਪੈ ਵਗੈ ਖਸਮੈ ਸ ਪੁਰਸਾਈ
ਰਤਨ ਵਿਗਾੜਿ ਵਿਗੋਏ ਕੁਤੀ ਮੁਇਆ ਸਾਰ ਨ ਕਾਈ
ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਆਪੇ ਵੇਖ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ। ੨।

ਜਾਂ

ਕੰਧ ਤੇ ਟੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਫ਼ੈਮਿਲੀ ਫ਼ੋਟੋਗਰਾਫ਼
ਇਹ ਖਾਖਾਂ ਨੂੰ ਪਪੋਲਦਾ ਦਾਦਾ
(ਜਿਹਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਹਨੇ ਜਾਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਕੁੜੀ ਕਿਉਂ ਵਿਆਹੀ ਸੀ)
ਇਹ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਬੀੜ ਲਾਈ ਬਾਪੂ
(ਜਿਹਨੇ ਕੁਲ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫੇਰ ਇਕ ਕੁੜੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਾਤ ਦੀ ਵਿਆਹੀ ਸੀ)
ਇਹ ਮਾਂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਮੋਟੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ
(ਤੇ ਜਿਹਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸੌਕਣ ਦਾ ਤਬੀਤ ਹੈ)
ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਜਿਹਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਹਨ
(ਇਕ ਮੋਈ ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਇਕ ਨਵੀਂ ਆਈ ਦਾ)
ਤੇ ਇਹ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਕੁੜੀ
(ਇਹ ਮੋਏ ਭਾਈ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ)
ਇਹ ਤਾਇਆ ਜੀ
(ਇਹ ਜਰਾ ਆਪ ਹੁਦਰੇ ਸਨ, ਸੋ ਦਾਦੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਹੋਇਆ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿਤੈ)
ਇਹ ਚਾਚਾ ਜੀ ਤੇ ਚਾਚੀ ਜੀ
(ਹੁਣ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੈ, ਤੇ ਉਹ ਮੱਥੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ)
ਤੇ ਇਹ ਭੂਆ ਸਵਰਗਵਾਸੀ
ਤੇ ਇਹ ਧਰਮ ਦੀ ਮਾਸੀ
ਜਦ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਕੀ ਕਰੇ
ਤਾਂ ਰਲਕੇ ਬਹਿਣ ਦੀ ਉਹ ਕਹੀ ਸੋਹਣੀ ਜੁਗਤ ਕਢਦੇ ਹਨ।
ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਾਰੇ – ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਗੋਰੇ ਤੇ ਕਾਲੇ, ਅਰਬੀ ਤੇ ਯਹੂਦੀ
ਚੈੱਕ ਤੇ ਰੂਸੀ, ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਵੀਅਤਨਾਮੀ
ਤੇ ਪਰਹਾਂ ਪਿੱਠ ਮੋੜਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਚੀਨੀ ਭਰਾ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਖਿਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
ਤੇ ਜਦੋਂ ਫ਼ੋਟੋਗਰਾਫ਼ਰ ਕਹੇਗਾ – ਨਾਊ ਪਲੀਜ਼ ਸਮਾਈਲ
ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਵਾਰ ਮੁਕਰਾਂਵਾਂਗੇ।

ਜਾਂ

ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹੁਨਰ ਲਈ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਛੰਦ ਦਾ ਗਿਆਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੀਵਨ-ਕਵਿਤਾ ਲਈ ਸਰੀਰ, ਮਨ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵਧੇਰੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰ ਜੀਵਨ-ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਹੈ, ਜਿਹਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਡੀ ਜੀਵਨ-ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਜਿਹਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਲਾਟ ਲੰਮਾ ਛੁਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਈ ਰਖੇ। ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸਾਰਾ ਬਰਨਾਰਟ ਅੱਸੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਜਵਾਨ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਪਾਰਟ ਬੜੀ ਖੂਬੀ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਏਨੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਰ੍ਹੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਘਟਾਂਦੇ ਨਹੀਂ, ਚਿੱਟੇ ਵਾਲ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਨਕਸਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਸੁਨੱਖੇ ਮੂੰਹ ਕਵਿਤਾ ਤੋ ਕੋਰੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਕਈ ਮੋਟੇ ਨਕਸ਼ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਬਿਜਲਾਏ ਦਿਸਦੇ ਹਨ।

FOR OFFICE USE ONLY							
Marks Obtained							
Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1		26		51		76	
2		27		52		77	
3		28		53		78	
4		29		54		79	
5		30		55		80	
6		31		56		81	
7		32		57		82	
8		33		58		83	
9		34		59		84	
10		35		60		85	
11		36		61		86	
12		37		62		87	
13		38		63		88	
14		39		64		89	
15		40		65		90	
16		41		66		91	
17		42		67		92	
18		43		68		93	
19		44		69		94	
20		45		70		95	
21		46		71		96	
22		47		72		97	
23		48		73		98	
24		49		74		99	
25		50		75		100	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....